

ΘΕΜΑ 20356

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Ovidius poēta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poētae.

&

β) Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aenēas cum Anchīsā, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα. Μονάδες 20

B1. Να εντοπίσετε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες: Μονάδες 10

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	Σ/Λ
1. Η λατινική γλώσσα ήταν η διάλεκτος των Λατίνων, των κατοίκων της περιοχής του Βατικανού, όπου βρίσκεται και η Ρώμη.	
2. Βασικό χαρακτηριστικό της ρωμαϊκής λογοτεχνίας είναι η στενή συνάφειά της με την ελληνική γλώσσα και γραμματεία.	
3. Σύμφωνα με την περιγραφική διαίρεση της ρωμαϊκής λογοτεχνίας διακρίνονται η δημοκρατική και η αυτοκρατορική εποχή.	
4. Ο Λίβιος Ανδρόνικος μετέφρασε στα Λατινικά τα ομηρικά έπη, χρησιμοποιώντας το δακτυλικό εξάμετρο.	
5. Η κωμωδία, ο τελευταίος ώριμος καρπός των Ελλήνων, στη Ρώμη ακμάζει πρώ-τη, ενώ το έπος στη Ρώμη ωριμάζει τελευταίο.	

B.2. Να βρεθεί με ποια λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: ποιητικότητα, υπερπόντιος, πληθυσμιακός, ναυτιλία, πατρώος Μονάδες 10

B.3. Να συμπληρώσετε τις περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής που ακολουθούν με την επιλογή της κατάλληλης στερεότυπης λατινικής φράσης από αυτές που σας δίνονται παρακάτω: a priori, a posteriori, ad hoc, casus belli, Delenda Carthago . Μονάδες 10

- Μετά τις καταγγελίες δημιουργήθηκε _____ μια επιτροπή για να διερευνήσει το θέμα.
- Η εταιρεία οδηγήθηκε σε πτώχευση και οι οικονομικές παρεμβάσεις της αποδείχθηκαν _____ λανθασμένες.
- Τέθηκαν _____ οι βάσεις της συνεργασίας των φορέων για την ανάπτυξη της περιφέρειας.
- Οποιαδήποτε παραβίαση του θαλάσσιου και εναέριου χώρου θεωρείται _____ για μια χώρα.
- Είναι αμετακίνητος στις θέσεις του ακόμη και αν οι προβλέψεις είναι δυσοίωνες. _____ λέει συνεχώς.

B.4. Να γράψετε ό,τι ζητείται για τους παρακάτω τύπους. (μονάδες 20)

poëta: αφαιρετική ενικού	
exulat: ο ίδιος τύπος στο α' ενικό πρόσωπο	
scriptitat: ο ίδιος τύπος στο β' ενικό πρόσωπο	
incolis: ονομαστική πληθυντικού	
barbaris: δοτική ενικού του θηλυκού	
gelidā: γενική ενικού του ουδέτερου	
iniuriam: γενική πληθυντικού	
excruciant: ίδιος τύπος στο γ' ενικό πρόσωπο	
repugnat: ίδιος τύπος στο γ' πληθυντικό πρόσωπο	
est: απαρέμφατο ενεστώτα	
nato: γενική πληθυντικού	
sociis: γενική πληθυντικού	
navigat: ο ίδιος τύπος στο β' πληθυντικό πρόσωπο	
venti: δοτική ενικού	
pontum: δοτική πληθυντικού	
turbant: οριστική ενεργητικού παρακειμένου στο α' ενικό πρόσωπο	
portant: αιτιατική σουπίνο	
novam: αιτιατική ενικού του αρσενικού	
patriam: γενική ενικού	
renarrat: ο ίδιος τύπος στο α' πληθυντικό πρόσωπο	

B.5.α) «Narrat de incolis barbaris et de terra gelida.»: να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους στις λέξεις της περιόδου που σας δίνεται στον άλλο αριθμό. (μονάδες 5)

B.5.β) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τη γραμματική τους αναγνώριση στη στήλη Β'. Για τον ακριβέστερο εντοπισμό του γραμματικού τύπου που ζητείται, να λάβετε υπόψη σας, όπου το κρίνετε αναγκαίο, τη συντακτική λειτουργία του στο εξεταζόμενο κείμενο. Στη στήλη Β' περισεύουν τέσσερις χαρακτηρισμοί. (μονάδες 5)

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. poeta	i. αιτιατική πληθυντικού
2. Epistulas	ii. ονομαστική ενικού
3. querelarum	iii. αφαιρετική πληθυντικού
4. miseriae	iv. αιτιατική ενικού
5. Epistulis	v. γενική πληθυντικού
	vi. ονομαστική πληθυντικού
	vii. γενική ενικού
	viii. δοτική πληθυντικού
	ix. αφαιρετική ενικού

Μονάδες 30

B.6.α) Να αντιστοιχίσετε τους όρους της στήλης Α με τον συντακτικό τους ρόλο στη στήλη Β. Στη στήλη Β υπάρχουν πέντε συντακτικοί ρόλοι που δεν αντιστοιχούν σε κάποιον από τους όρους της στήλης Α.

A	B
1. querelarum	i. Άμεσο αντικείμενο στο renarrat
2. amica	ii. Γενική υποκειμενική στο plenae
3. dolo	iii. Απρόθετη αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο expugnant
4. regina	iv. Έμμεσο αντικείμενο στο renarrat
5. insidias	v. Κατηγορούμενο στο Musa μέσω του συνδετικού ρήματος est
	vi. Γενική αντικειμενική στο plenae
	vii. Ομοιόπτωτος προσδιορισμός, επεξήγηση στο Dido
	viii. Κατηγορούμενο στο poetae μέσω του συνδετικού ρήματος est
	ix. Απρόθετη αφαιρετική (οργανική) της ιδιότητας στο expugnant
	x. Ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Dido

(Μονάδες 10)

B.6.β) Να εντοπίσετε στα αποσπάσματα πέντε προσδιορισμούς του τόπου (π.χ. εμπρόθετοι προσδιορισμοί με την ίδια ή διαφορετική πρόθεση, τοπικά επιρρήματα, πλάγιες πτώσεις ουσιαστικών) (Μονάδες 5) και να τους χαρακτηρίσετε συντακτικά αναφέροντας και τον όρο που προσδιορίζει ο καθένας (Μονάδες 5).

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α.

α) Ο Οβίδιος ο ποιητής είναι εξόριστος στην Ποντική γη/στη γη του Εύξεινου Πόντου. Γράφει συχνά επιστολές/γράμματα προς τη/στη Ρώμη. Οι επιστολές (του) είναι γεμάτες παράπονα. Επιθυμεί τη Ρώμη και θρηνεί/κλαίει την αντίξοη/κακή τύχη (του). Αφηγείται/διηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Οι έγνοιες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Με τις επιστολές (του) αντιμάχεται την αδικία/πολεμάει ενάντια στην αδικία. Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β) Οι Έλληνες πολιορκούν την Τροία και την κυριεύουν με δόλο. Ο Αινείας με τον Αγχίση, με τον γιο (του) και με τους συντρόφους (του) πλέει προς την Ιταλία. Αλλά/όμως οι άνεμοι ταράζουν τη θάλασσα/το πέλαγος και (μετα)φέρουν/παρασύρουν τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η Διδώ, η βασίλισσα, θεμελιώνει/ιδρύει (μια) νέα/καινούργια πατρίδα. Ο Αινείας αφηγείται/διηγείται από την αρχή στη βασίλισσα την ενέδρα/τους δόλους των Ελλήνων.

B1

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	Σ/Λ
6. Η λατινική γλώσσα ήταν η διάλεκτος των Λατίνων, των κατοίκων της περιοχής του Βατικανού, όπου βρίσκεται και η Ρώμη.	Λάθος. Η λατινική γλώσσα ήταν η διάλεκτος των Λατίνων, δηλ. των κατοίκων της περιοχής του Λατίου, στην οποία βρίσκεται και η Ρώμη.
7. Βασικό χαρακτηριστικό της ρωμαϊκής λογοτεχνίας είναι η στενή συνάφειά της με την ελληνική γλώσσα και γραμματεία.	Σωστό.
8. Σύμφωνα με την περιγραφική διαίρεση της ρωμαϊκής λογοτεχνίας διακρίνονται η δημοκρατική και η αυτοκρατορική εποχή.	Λάθος. Σύμφωνα με την περιγραφική διαίρεση της ρωμαϊκής λογοτεχνίας διακρίνονται η προκλασική ή αρχαϊκή εποχή (περ. ως το 100 π.Χ.), η κλασική εποχή (περ. ως τον θάνατο του Αυγούστου, το 14 μ.Χ.), η μετακλασική εποχή (ως τα μέσα του 3ου αι. μ.Χ.) και η Ύστερη Αρχαιότητα.
9. Ο Λίβιος Ανδρόνικος μετέφρασε στα Λατινικά τα ομηρικά έπη, χρησιμοποιώντας το δακτυλικό εξάμετρο.	Λάθος. Ο Λίβιος Ανδρόνικος μετέφρασε στα Λατινικά την Οδύσσεια του Ομήρου, χρησιμοποιώντας ένα εντόπιο μέτρο, τον «σαντούρνιο» στίχο.
10. Η κωμωδία, ο τελευταίος ώριμος καρπός των Ελλήνων, στη Ρώμη ακμάζει πρώ-τη, ενώ το έπος στη Ρώμη ωριμάζει τελευταίο.	Σωστό.

B.2.

ποιητικότητα - poeta, poetam, poetae
υπερπόντιος - Pontica, pontum
πληθυσμιακός - plene
ναυτιλία - navigat
πατρώος - patriam

B.3.

- Μετά τις καταγγελίες δημιουργήθηκε ad hoc μια επιτροπή για να διερευνήσει το θέμα.
- Η εταιρεία οδηγήθηκε σε πτώχευση και οι οικονομικές παρεμβάσεις της αποδείχθηκαν a posteriori λανθασμένες.
- Τέθηκαν a priori οι βάσεις της συνεργασίας των φορέων για την ανάπτυξη της περιφέρειας.
- Οποιαδήποτε παραβίαση του θαλάσσιου και εναέριου χώρου θεωρείται casus belli για μια χώρα.
- Είναι αμετακίνητος στις θέσεις του ακόμη και αν οι προβλέψεις είναι δυσοίονες. Delenda Carthago λέει συνεχώς.

B.4.

poeta: αφαιρετική ενικού	poetā
exulat: ο ίδιος τύπος στο α' ενικό πρόσωπο	exulo
scriptitat: ο ίδιος τύπος στο β' ενικό πρόσωπο	scriptitas
incolis: ονομαστική πληθυντικού	incolae
barbaris: δοτική ενικού του θηλυκού	barbarae
gelidā: γενική ενικού του ουδετέρου	gelidi
iniuriam: γενική πληθυντικού	iniuriarum
excruciant: ίδιος τύπος στο γ' ενικό πρόσωπο	excruciat
repugnat: ίδιος τύπος στο γ' πληθυντικό πρόσωπο	repugnant
est: απαρέμφατο ενεστώτα	esse
nato: γενική πληθυντικού	natorum
sociis: γενική πληθυντικού	sociorum
navigat: ο ίδιος τύπος στο β' πληθυντικό πρόσωπο	navigatis
venti: δοτική ενικού	vento
pontum: δοτική πληθυντικού	pontis
turbant: οριστική ενεργητικού παρακειμένου στο α' ενικό πρόσωπο	turbavi
portant: αιτιατική σουπίνο	portatum
novam: αιτιατική ενικού του αρσενικού	novum

patriam: γενική ενικού	patriae
renarrat: ο ίδιος τύπος στο α' πληθυντικό πρόσωπο	renarramus

B.5.α.

Narrant de incola barbario et de terris gelidis.

B.5.β.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
1. poeta	i. αιτιατική πληθυντικού	1 -ii
2. Epistulas	ii. ονομαστική ενικού	2-i
3. querelarum	iii. αφαιρετική πληθυντικού	3-v
4. miseriae	iv. αιτιατική ενικού	4-vi
5. Epistulis	v. γενική πληθυντικού	5-iii
	vi. ονομαστική πληθυντικού	
	vii. γενική ενικού	
	viii. δοτική πληθυντικού	
	ix. αφαιρετική ενικού	

B.6.α)

1. vi

2. v

3. iii

4. x

5. i

B.6.β)

in terrā: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο exulat

Romam: απρόθετη αιτιατική που δηλώνει κατεύθυνση/κίνηση σε τόπο στο scriptitat

ad Italiam: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κατεύθυνσης/κίνησης σε τόπο στο navigat

in Africam: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κατεύθυνσης/κίνησης σε τόπο στο portant

Ibi: επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο fundat

«Το/τα θέμα/τα προέρχεται και αντλήθηκε/αν από την πλατφόρμα της Τράπεζας Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας που αναπτύχθηκε (MIS5070818-Τράπεζα θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γενικό Λύκειο-ΕΠΑΛ) και είναι διαδικτυακά στο δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) στη διεύθυνση (<http://iep.edu.gr/el/trapeza-thematon-arxiki-selida>)».

Οι υπόλοιπες ασκήσεις συμπληρώθηκαν από ασκήσεις του ιστοτοπου study4exams <http://www.study4exams.gr/latin/index.php>